

Posudek oponenta
na diplomovou práci Silvie Štenglové
na téma „Důkazní břemeno v diskriminačních sporech“
(Plzeň, 2015, 66 číslovaných stran)

I.

Téma práce

Hodnocená práce je zaměřena na téma obráceného důkazního břemena v diskriminačních sporech, přičemž v realitě se bude jednat z větší části o vnitrostátní spory, nicméně procesní úprava v členských státech EU vychází z tzv. antidiskriminačních směrnic EU, a měla by být proto v zásadních bodech jednotná. Téma nelze označit za obvyklé a časté, na druhou stranu ovšem ani za ryze originální či velmi aktuální, neboť poslední antidiskriminační směrnice EU jsou již z roku 2000 a český antidiskriminační zákon pak z roku 2009. Otázka přeneseného důkazního břemena je však otázkou stále v některých ohledech kontroverzní a v českém prostředí stále není rozsáhlá judikatura, která by se podobnými spory zabírala, proto lze volbu tématu celkově přivítat jako vhodnou.

II.

Splnění cílů práce, obsahová úroveň

Samotná práce je členěna na 6 číslovaných kapitol včetně úvodu a závěru, v nichž se autorka nejprve po úvodním vymezení cílů práce zabývá definováním klíčových pojmů z této oblasti, dále zkoumá prameny antidiskriminačního práva, posléze analyzuje institut důkazního břemena v diskriminačních sporech, a konečně v páté části se pak věnuje postupu při dokazování diskriminace v případech přímé i v případech nepřímé diskriminace.

Za cíl své práce si autorka zvolila vyhodnotit institut dokazování v diskriminačních sporech, blíže již nespecifikuje žádné hypotézy, z nichž vychází, nebo které by chtěla prověřit. V tomto smyslu prostý cíl práce byl splněn, ačkoli pro diplomovou práci by bylo vhodnější stanovit cíl mnohem precizněji, např. jako testování hypotézy, že současná pravidla dokazování poskytují/neposkytují efektivní nástroje pro nápravu diskriminace. K obdobně kvalifikovaným závěrům však již autorka ve svém díle bohužel nedošla.

III.

Teoretická úroveň práce

Odborná úroveň díla je obecně přijatelná, ačkoli se jedná z většiny o text učebnicového charakteru, který žádným podstatným způsobem nezahrnuje vlastní kritické závěry, velmi zřídka kriticky srovnává různé zdroje, z nichž čerpá. Namísto toho jde spíše o syntézu již existujících pramenů, jejímž výsledkem je sice přehledná práce shrnující dosavadní stav a poznatky, nicméně odborný přínos díla není veliký. Na jednu stranu tak je zjevné, že se autorka dokázala dobře probrat citovanou judikaturou, správně pochopila příslušný pojmový aparát a bez váhání jej korektně používá, na druhou stranu však dospívá právě jen k naplnění svého velmi obecného cíle, který si vytkla úvodu práce. Kritické zhodnocení dokazování v diskriminačních sporech či dokonce návrhy příp. změn, které by mohly zlepšit stávající stav, v díle absentují.

Jako teoretický nedostatek oponent chápe i absenci zahraniční bibliografie, která je na zvolené téma velmi bohatá a rozhodně svoji tradicí a rozsáhlostí přesahuje šíři dostupných českojazyčných zdrojů. Právě zařazení zahraničních pramenů by bývalo mohlo autorce poskytnout chybějící impuls pro kritické srovnávání rozdílných názorů, resp. i vytváření vlastního autentického stanoviska. Ačkoli tedy není pochyb o tom, že práce má dostatečnou teoretickou úroveň pro připuštění k obhajobě, rozhodně nejde o vzorovou práci, která by mohla svoji odborností sloužit za vzor pro ostatní diplomanty.

IV.

Formální úroveň práce

Jazykové vyjadřování autorky je velmi dobré, nemá žádné problémy s jednoznačným, odborně správným označováním popisovaných skutečností. Rovněž formální úprava celého díla je solidní, práce neobsahuje žádné závažné prohřešky proti příslušným pravidlům formální úpravy. Je nicméně nutné vytknout nekorektní citační praxi, kdy zejména judikatura ESLP je citována nejednotným způsobem, někdy s označením účastníků sporu, někdy bez tohoto označení, někdy i s odkazem na sbírku rozhodnutí (což je z hlediska identifikace kauzy spíše zbytečné), někdy bez tohoto odkazu. Diskuze k věcně správné citaci judikátů ESLP přitom v české odborné veřejnosti již proběhla a lze nalézt dostatek zdrojů vysvětlujících nejlepší citaci rozhodnutí ESLP.

V.

Klasifikace práce a náměty na rozpravu

Přes shora naznačené připomínky a námítky oponent považuje práci za schopnou ústní obhajoby, v níž by měla autorka dostat možnost napravit kritizované nedostatky. Písemnou práci oponent předběžně hodnotí mezi jako velmi dobrou, konečný výsledek však bude záviset i na úrovni ústní obhajoby.

Při ústní obhajobě by se studentka měla zaměřit na následující otázky:

Vysvětlete Vaše tvrzení, že „Diskriminační důvody jsou v právu EU pojmově vymezeny zejména v Úmluvě“ na str. 8 Vaší práce. Jakým způsobem vlastně funguje souběh zákazu diskriminace zakotvený jak v právu EU, tak i v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a svobod? Který soud bude lépe příslušný k řešení konkrétních sporů?

Pokuste se zhodnotit efekt přistoupení EU k Evropské úmluvě o lidských právech. Lze podle Vás určit, zda po přistoupení EU k Úmluvě bude mít hlavní slovo v ochraně lidských práv v rámci EU spíše SDEU nebo ESLP?

V Plzni dne 21.04.2015

Mgr. Tomáš Krivka